

Тема 6 Відділення в обороні

Мета вивчення теми:

- вивчити основи оборони механізованого відділення;
- вивчити порядок та зміст роботи по організації оборони командиром механізованого відділення;
- вивчити порядок ведення оборони механізованим відділенням;
- формувати навички щодо управління механізованим відділенням;
- прищеплювати практичні навички щодо дій особового складу відділення в обороні.

План вивчення теми

<i>Вид заняття</i>	<i>Кількість годин</i>
Лекція	2 години
Семінар	2 години
Групова вправа	6 години
Практичне заняття	6 години
Самостійна робота	6 години

Заняття 1

Відділення в
обороні.

Лекція

Мета заняття:

1. Розглянути місце, бойові завдання, бойовий порядок та бойові можливості відділення в обороні.
2. Ознайомитись з порядком та змістом роботи командира відділення щодо організації та ведення оборони.

Література

- 1. Бойовий статут Сухопутних військ, ч. III (взвод, відділення, танк). – Київ: Видавництво «Паливода», 2015.
- 2. Загальна тактика. Частина III. Взвод, відділення, танк. Навчальний посібник. – Хмельницький: Видавництво НАПВУ, 2004.
- 3. “Альбом схем із загальної тактики”. Додаток до навчального посібника “Загальна тактика” - Видавництво НАДПСУ, 2003.
- 4. “Загальна тактика”. Курс лекцій – Вид. НАДПСУ, 2007.
- 5. Плани семінарів і тактичні завдання до групових занять із загальної тактики. Методичні матеріали. - Хмельницький: Видавництво НАПВУ, 2004.

Навчальні питання:

1. Місце, бойовий порядок та бойові завдання, бойові можливості відділення в обороні.
2. Робота командира відділення щодо організації оборони.
3. Ведення відділенням оборони.

Перше навчальне питання
Місце, бойовий порядок та
бойові завдання, бойові
можливості відділення в
обороні.

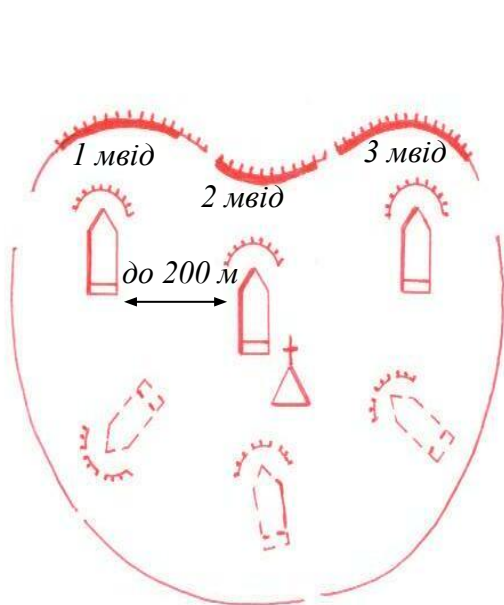

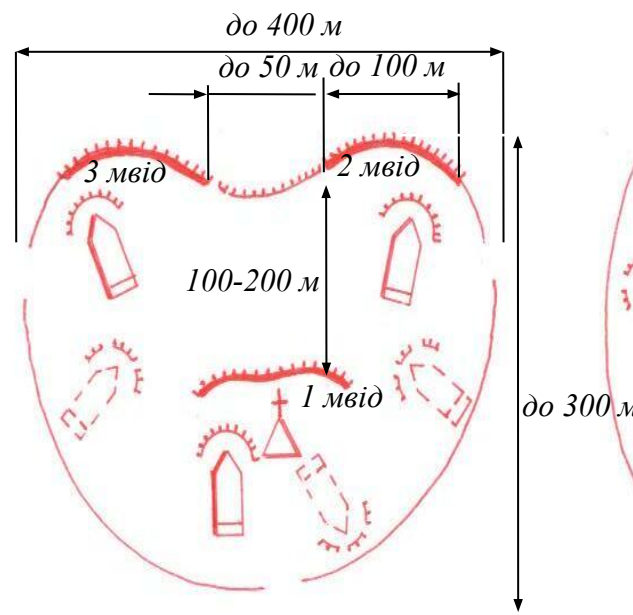
Місце відділення в обороні

Відділення обороняє ділянку місцевості (траншею), яка називається *позицією*.

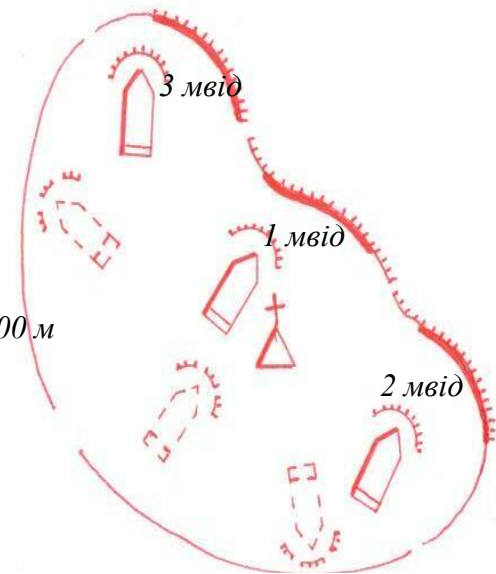
Місце відділення в опорному пункті взводу визначається рішенням командира взводу. Відділення може обороняти позицію знаходячись в центрі, на правому або лівому фланзі опорного пункту взводу.

Положення відділень
– в одну лінію

Положення відділень
– в дві лінії

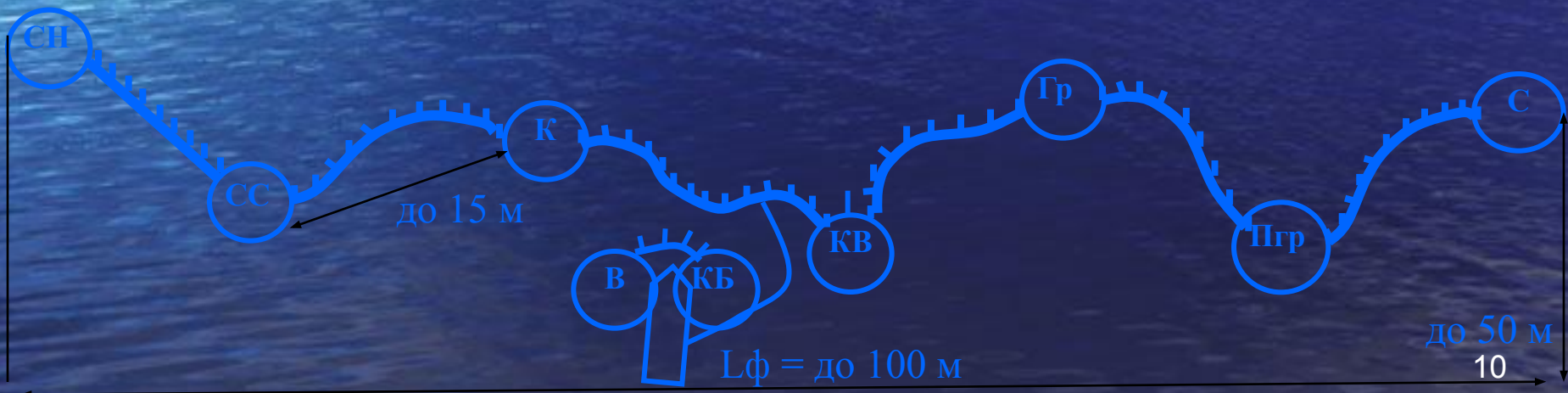

Положення відділень
– уступом вправо

Бойовий порядок відділення в обороні

Бойовий порядок (шикування підрозділу для ведення бою) будується залежно від поставленого завдання і умов місцевості. Бойовий порядок відділення в обороні це розташування особового складу відділення на позиції до **100 м** по фронту, БМП (БТР) та приданих вогневих засобів на вогневих позиціях.

Позиція відділення повинна мати криволінійне або ламане зображення. Загальна довжина траншеї, яка обороняється відділенням, складає в цьому випадку **120-130 м**. Командир відділення розташовується, як правило, в центрі позиції. Поряд з ним знаходяться кулеметник і гранатометник. Весь особовий склад відділення розташовується на позиції потайно від противника з інтервалами до **15 м** один від одного.

Бойові можливості відділення та порядок їх розрахунку

Бойові можливості – кількісні і якісні показники, які характеризують можливості підрозділу по виконанню відповідних бойових завдань за встановлений час в конкретних умовах обстановки.

Бойові можливості відділення в обороні складаються:

- із вогневих можливостей**
- із маневрених можливостей**

Вогневі можливості

Вогневі можливості - математичне очікування числа знищених цілей і об'єктів противника або ступінь ураження противника, які складаються з можливостей стрілецької зброї по знищенню живої сили і можливостей протитанкових засобів щодо боротьби з броньованими цілями противника.

Маневрені можливості

Маневреність - це такі показники, які характеризують ступінь рухомості відділення, його здатність здійснювати пересування за визначений час, а також розгортання і маневрування у ході бою.

Методика розрахунку вогневих можливостей

$$N_{\text{ж.с.}} = \frac{n \times l \times k}{r}$$

n – кількість стрілецької зброї, яка задіяна в бою (од.)

l – середній коефіцієнт бойової ефективності в даному виду бою

k – критичний рівень втрат своїх військ, перевищення якого може призвести до зриву виконання бойового завдання

r – необхідний рівень втрат противника, при якому він може відмовитись від даного виду бою (l, k, r Альбом схем з ЗТ стр 138)

Вогневі можливості механізованого відділення щодо ураження противника стрілецькою зброєю

$$N = \frac{n \times l \times k}{p}$$

N – втрати противника в живій силі (чол.);

n – кількість стрілецької зброї, яка є на озброєнні в підрозділі (од.);

l – середній коефіцієнт бойової ефективності стрілецької зброї в даному виді бою; *завчасно підготовлена оборона і розвинута в інженерному відношенні – 2,1;*

k – критичний рівень втрат своїх військ, перевищення якого може привести до зриву виконання завдання;

p – необхідний рівень втрат противника, при якому він може відмовитися від даного виду бою.

$$N = \frac{7 \times 2,1 \times 0,5}{0,5} = 14 \text{ чол}$$

→ відбити атаку до мв.

АК-74 – 4 од. x 100 куль/хв. = 400 куль/хв.

РПК – 1 од. x 150 куль/хв. = 150 куль/хв.

ПКТ - 1 од. x 250 куль/хв. = 250 куль/хв.

$\Sigma=800$ куль/хв.

Вимога: не менше 3-5 куль на 1 метр фронту за 1 хв.

800 куль/хв : 5 куль/м, хв = 160 м $\longrightarrow$ позиція механізованого відділення до 100 м по фронту

$$\text{Шф} = \Phi + 1/2 (\text{П}_1 + \text{П}_2) \text{ де:}$$

Шф – ширина вогневого забезпечення відділення

Φ – фронт позиції відділення

$\text{П}_1, \text{П}_2$ – величина проміжків з сусідніми відділеннями.

$$\text{Шф} = 100 + 1/2 (50 + 50) = 150 \text{ м.}$$

Вогневі можливості щодо ураження броньованих цілей противника

Озброєння	Коефіцієнт бойової ефективності	
	Танк	БМП (БТР)
БМП	2,0	3,0
ПТРК "Метис"	1,5	2,0
РПГ-7	0,3	0,5
СПГ-9	1,0	1,5
Танк	2,5	4,0

БМП - $1 * 2 = 2,0$ РПГ-7 - $1 * 0,3 = 0,3$
 Приблизно 2 (танка)

x 1,5 —————> БМП

x 2,0 —————> БТР

Маневрені можливості відділення в обороні

Характер дій	Часові показники (хв.)
Пересування відділення по ходу сполучення (відстань 200 м).	2.45/ 3.0 /3.30
Зміна вогневої позиції в обороні / екіпаж БМП (БТР)/.	1.40/ 1.50 / 2.15
Зайняття відділення укриття, позиції.	0.16/ 0.17 /0.20
Зайняття рубежу для відбиття атаки противника.	2.0/ 2.10/ 2.35

ДРУГЕ НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ

Робота командира відділення щодо організації оборони.

*Отримавши завдання на перехід до оборони **в умовах відсутності зіткнення із противником**, командир механізованого (гранатометного, протитанкового) відділення:*

- з'ясує отримане завдання та оцінює обстановку;
- проводить бойовий розрахунок відділення та організовує підготовку відділення до виконання завдання;
- виводить відділення на вказану позицію;
- організовує безпосередню охорону, визначає завдання підлеглим, вибирає основну і запасну вогневі позиції для БМП (БТР), вогневі позиції кулеметнику, гранатометнику і місця стрільцям (основні і запасні вогневі позиції для гранатометів, протитанкових керованих ракетних комплексів);
- віддає бойовий наказ;
- узгоджує дії особового складу з відбиття атаки противника;
- організовує управління, інженерне обладнання і маскування позиції;
- визначає відстані до орієнтирів, готує дані для ведення вогню вдень і вночі і складає **картку вогню**;
- перевіряє знання особовим складом поставлених завдань;
- доповідає командирі взводу про зайняття позиції, організацію системи вогню, виконання добового завдання з інженерного обладнання позицій і готовності до бою.

Під час переходу до оборони в умовах безпосереднього зіткнення з противником командир відділення після захоплення (заняття) і закріплення зазначеного (вигідного) рубежу:

- усвідомлює завдання;
- оцінює обстановку;
- проводить (уточнює) бойовий розрахунок і визначає завдання підлеглим;
- ставить завдання особовому складу;
- організовує спостереження, систему вогню, взаємодію та інженерне обладнання позиції.

Під час з'ясування завдання командир відділення повинен зрозуміти:

завдання взводу (опорний пункт і завдання щодо відбиття наступу і знищення противника, який вклинився в оборону; смугу вогню, додаткові сектори обстрілу і ділянки зосередженого вогню взводу; якими силами і засобами забезпечуються фланги, стики і проміжки і хто відповідальний за них);

завдання відділення (позицію і завдання, смугу вогню і додатковий сектор обстрілу, основну (запасну) вогневу позицію БМП (БТР), основний і додатковий сектори обстрілу з кожної позиції, місце відділення в бойовому порядку взводу і в ділянці зосередженого вогню);

рубежі, з виходом противника на які відділення відкриває вогонь;

завдання сусідів (позицію, праву (ліву) межу смуги вогню); час зайняття оборони (позиції), готовності системи вогню, черговість і терміни інженерного обладнання позиції.

Під час оцінки обстановки, вивчення противника, командир відділення повинен:

оцінити ймовірний склад і характер його дій, на якій відстані він знаходиться, з якого рубежу, в якому напрямку і складі він може атакувати, час і порядок його виходу до переднього краю, а при переході до оборони в умовах безпосереднього зіткнення з противником – і місця його вогневих засобів.

Вивчаючи місцевість, командир відділення бере до уваги

- характер (відкрита, напівзакрита, закрита, прохідна, важкопрохідна і непрохідна)
- рельєф місцевості (рівнинна, горбиста, гірська, степова, лісиста, болотиста тощо),
- стан ґрунту (легкий, середній, важкий).

У висновках з оцінки обстановки командир відділення визначає:

- найбільш доступні напрямки для дій противника на бойових машинах і в пішому порядку;
-
- умови спостереження і ведення вогню;
- захисні і маскуючі властивості місцевості, які ділянки місцевості необхідно пристріляти, а які необхідно розчистити для поліпшення спостереження і ведення вогню;
- де краще розмістити позиції кулемета, ручного гранатомета і місця стрільців (бойових “двійок”, “трійок” або груп).

Під час проведення бойового розрахунку командир відділення повинен призначити

- спостерігача за противником;
- черговий вогневий засіб;
- зв'язківця і підношувача боєприпасів;
- визначити склад бойових “двійок”, “трійок” (груп) і їх старших.

Із зайняттям позиції командир відділення вказує

- основну позицію кулеметнику, гранатометнику, бойовим “двійкам”, “трійкам” (групам), місця стрільцям і їх завдання, а також основні вогневі позиції для ПТРК і БМП (БТР).

Під час організації безпосередньої охорони командир відділення доводить особовому складу:

- пропуск;
- вказує порядок ведення спостереження за місцевістю, повітрям і сигналами командира відділення (взводу);
- ставить завдання черговому вогневому засобу, спостерігачу;
-
- визначає порядок дій відділення у разі раптового нападу противника.

У бойовому наказі командир відділення вказує:

у першому пункті – орієнтири, склад, положення і характер дій противника, а під час переходу до оборони в умовах безпосереднього зіткнення з ним, крім того, місця розміщення його вогневих засобів;

у другому пункті – завдання взводу і відділення (позицію, смугу вогню і додатковий сектор обстрілу; порядок спостереження і ведення вогню по наземних і повітряних цілях) і завдання сусідів;

у третьому пункті – після слова “наказую” ставить завдання особовому складу (бойовим групам); командири гранатометного і протитанкового відділень, крім цього, вказують завдання обслузі і доданим вогневим засобам;

у четвертому пункті – час готовності оборони, системи вогню, черговість і терміни інженерного обладнання, сигнали оповіщення, управління і взаємодії, порядок дій за ними;

у п'ятому пункті – своє місце і заступника.

Організовуючи взаємодію, командир відділення

- узгоджує дії особового складу штатних і доданих вогневих засобів між собою для успішного виконання єдиного розуміння отриманого бойового завдання;
- визначає порядок і способи його виконання;
- а також сигнали оповіщення, взаємодії і порядок дій за ними.

Під час організації управління командир відділення

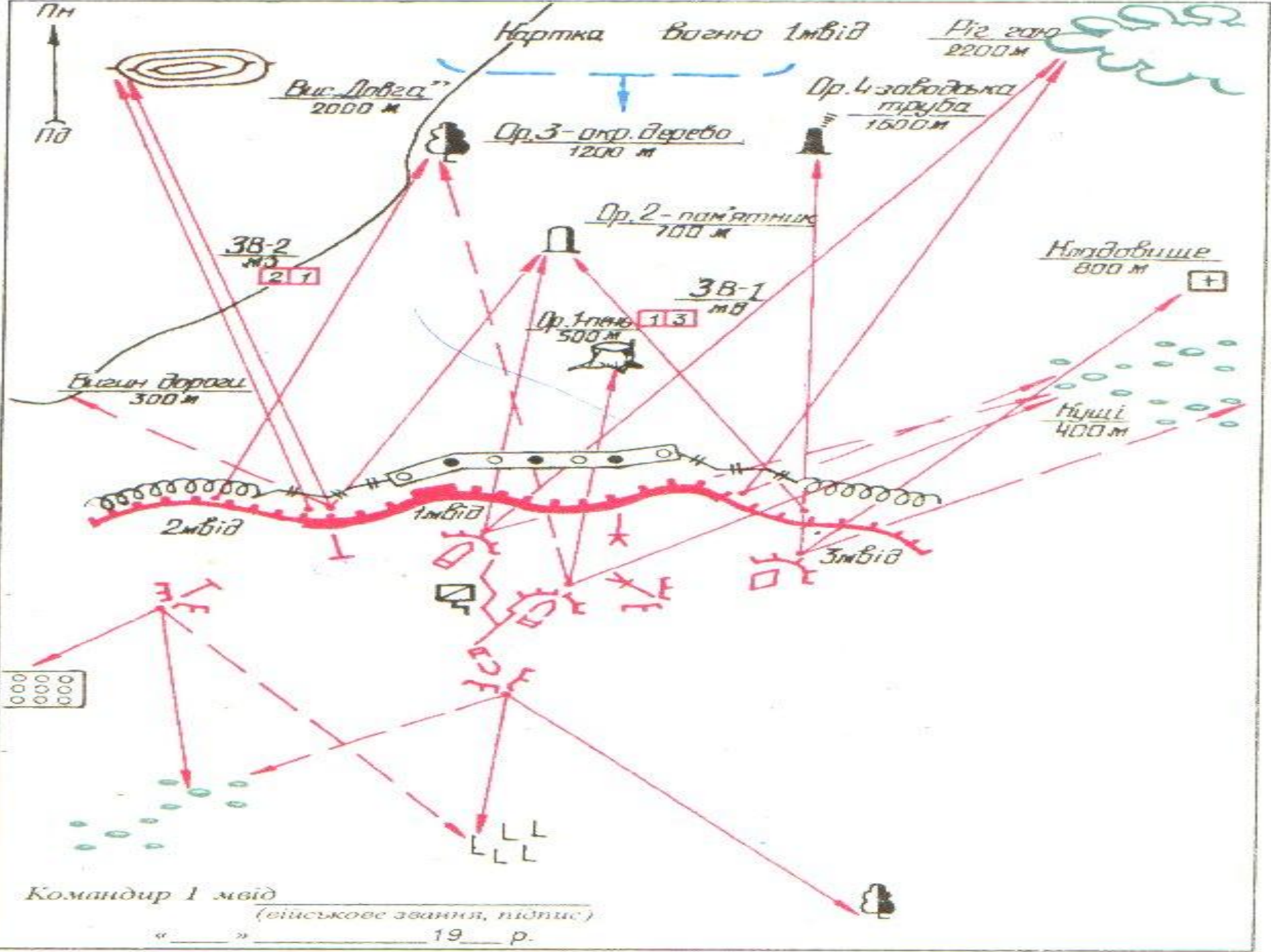
доводить радіодані, сигнали управління, оповіщення і порядок дій за ними.

Організовуючи інженерне обладнання позицій, командир відділення

- проводить розбивку позиції відділення;
- визначає місця особового складу;
- дає кожному солдату добове завдання на роботи;
- вказує де, скільки, кому та який отримати інструмент і матеріали для виконання робіт.

*Після організації інженерних робіт командир відділення складає **картку вогню відділення**, на яку наносить:*

- орієнтири, їх номери, найменування і відстані до них;
- положення противника;
- позицію відділення;
- смугу вогню та додатковий сектор обстрілу;
- основні і запасні вогневі позиції БМП (БТР), гранатометів і протитанкових ракетних комплексів, основні та додаткові сектори обстрілу з кожної позиції (крім сектора обстрілу ручного протитанкового гранатомета);
- позиції сусідів і межі їх смуг вогню на флангах відділення;
- ділянки зосередженого, а для гранатометного відділення – рубежі загороджувального і ділянки зосередженого вогню взводу та місце в ній відділення, що веде вогонь;
- загородження, що розташовані поблизу позиції відділення і прикриваються його вогнем.

Командир 1 мбід
 (військове звання, підпис)

«   »   19   р.

Під час практичної роботи і контролю готовності командир відділення перевіряє:

- точність зайняття особовим складом і вогневими засобами позицій;
- знання ними отриманих завдань, сигналів сповіщення, управління і взаємодії, несення служби спостерігачем і черговим вогневим засобом;
- підготовку даних для ведення вогню вдень і вночі;
- екіпіровку підлеглих;
- наявність боєприпасів, ракет і заправку пально-мастильними матеріалами бойових машин до встановлених норм.

Час необхідний для побудови фортифікаційних споруд (на оцінку “добре”)

Назва фортифікаційної споруди	На побудову потрібно чол/год	
	піхотною лопатою	саперною лопатою
Окоп для стрільби стоячи із АК-74	2,5	1,5
Окоп для стрільби стоячи із РПК	4,0	2,5
Окоп для стрільби стоячи із РПГ-7	2,5	1,5
Окоп для БМП	<i>ПЗМ-2 - 0,3</i> м/год+8чол/год	32
Окоп для БТР	<i>ПЗМ-2-0,6</i> м/год+12чол/год	65
Окоп для танка	Підвісне обладнання 0,6м/год+5 чол/год	---
Перекрита щілина	50	24

Третє навчальне питання Ведення відділенням оборони.

Завдання на самостійну підготовку

- Бойовий Статут Сухопутних військ. Частина III – Київ. Видавництво “Паливода” 2015 року. ст. 120-129.
- “Альбом схем із загальної тактики”. - Хмельницький. Видавництво НАДПСУ, 2003 року. с. 39-44,62-65,71.